

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія нового часу

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія та археологія
Факультет	Економічний

2024 – 2025 навчальний рік

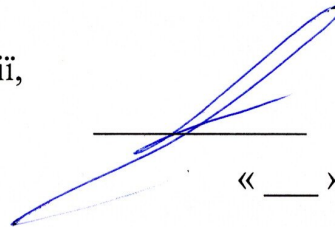
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія нового часу» для здобувачів першого освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 032 «Історія та археологія».

Укладач: Світлана Орлик, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи, доктор історичних наук, професор.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри історії, археології,
інформаційної та архівної справи

Василь ОРЛИК

« ___ » _____ 2024 р.

Декан економічного факультету

Наталія ШАЛІМОВА

« ___ » _____ 2024 р.

Орлик С. В.
ЦНТУ, 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 8	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Професійної підготовки
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітня програма: Історія та археологія	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр:
Тижневих годин навчання: аудиторних – 2,4/2,6 самостійної роботи студента – 5,6/4,5	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції
		14/18 год.
		Практичні, семінарські
		20/28 год.
		Самостійна робота
		78/82 год.
		Вид контролю:
залік, іспит		

Мова навчання: **Українська**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти сучасних уявлень про особливості політичного, соціального, економічного, культурного розвитку країн Європи, Америки, Азії та Африки нового часу.

Завдання:

- надати студентам розширенні знання щодо розуміння політичних, соціально-економічних, культурних та релігійних процесів які відбувалися у країнах Європи, Америки, Азії та Африки у період модерної доби;
- визначити загальні тенденції та локальну специфіку процесів історичного розвитку на прикладах ключових країн цих частин світу;
 - виокремити об'єктивні та суб'єктивні фактори, що визначили провідну роль країн Заходу в сучасному світі. Сформувати розуміння матеріальних та духовних чинників, які сприяли перетворенню західнохристиянської цивілізації на провідну силу глобалізованого світу;
 - сприяти формуванню історичного мислення, вміння виявляти історичну обумовленість подій і явищ;
 - сприяти удосконаленню оволодіння навичками комплексної роботи з різними типами історичних джерел та історичних наукових праць, пошуку і систематизації інформації як основи вирішення дослідницьких завдань;
 - сформувати у студентів здатність здійснювати: аналіз історичний процесів, реконструкцію історичних подій і явищ, історичне прогнозування та інтерпретацію історичних фактів.

Вивчення курсу спрямоване на формування таких **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

Методами вивчення курсу є лекційні і практичні заняття, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти I рівня (підготовка до практичних занять, модульних контрольних робіт та іспиту) з допомогою опрацювання рекомендованої літератури та джерел, методичного забезпечення.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу «Історія Нового часу

1. Об'єкт, предмет та періодизація. Нова доба всесвітньої історії.
2. Основні тенденції соціально-економічного, політичного і культурного розвитку Європи, Америки, Азії та Африки в період Модерної доби.
 - 2.1. Передумови та причини Великих географічних відкриттів. Колоніальний поділ світу.
 - 2.2. Виникнення капіталізму в Західній Європі в XVI в.
 - 2.3. Особливості політичного розвитку. Нові форми держави.
 - 2.4. Європейське Відродження. Гуманізм.

Тема 2. Країни Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.

1. Реформація в Німеччині та інших країнах Західної Європи. Контрреформація.
2. Англія в добу Тюдорів.
3. Становлення абсолютизму у Франції. Громадянські війни.
4. Іспанія: від величі до занепаду.
5. Національно-визвольна війна у Нідерландах.
6. Міжнародні відносини у XVI ст. Система європейської рівноваги.
7. Міжнародна напруга в Європі на початку XVII ст. Причини Тридцятилітньої війни 1618-1648 рр. Етапи Тридцятилітньої війни. Вестфальський мир. Наслідки війни для Європи.

Тема 3. Епоха просвітництва. Західноєвропейські держави в період модернізації.

1. Просвітництво на межі XVII – XVIII ст. Французьке Просвітництво.
2. Особливості Просвітництва у різних країнах, його вплив на суспільство. Значення Просвітництва в історії Європи. Порівняльна характеристика держав Європи в період (друга половина XV – початок XVI ст.).
3. Англійська революція другої половини XVII ст. Промислова революція.
4. Франція за Людовіка XIV та Людовіка XV. Фронда (1648-1652рр).
5. Німецькі держави в другій половині XVII-XVIII ст.
6. Монархія Габсбургів у другій пол. XVI-XVIII ст. Реформи Марії-Терезії і Йосипа II. Аграрне законодавство. Слов'янські народи під владою Габсбургів.

Тема 4. Тема Англійські колонії в Північній Америці (XVII – XVIII ст.).

1. Колонізація Англією Північної Америки. Розвиток американських колоній Англії. Формування північноамериканської нації. Конфлікт колоній з метрополією.
2. Війна за незалежність (1775-1783 рр.). Декларація незалежності. Утворення США.
3. Становлення органів влади США. Конституція.

Тема 5. Французька революція кінця XVIII ст. Франція в роки Консульства і Першої імперії.

1. Початок революції. Установчі збори. Взяття Бастилії. «Декларація прав людини і громадянина».
2. Економічні, соціальні, адміністративні зміни у державі. Конституція 1791 р. Законодавчі збори. Встановлення консульства у Франції.
3. Характер і мета наполеонівських воєн. Трафальгар і Аустерліц. Розгром Пруссії. Континентальна блокада. Тільзитський мир.

Тема 6. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Європи з 1815 по 1847 рр.

1. Внутрішня та зовнішня політика Англії (1815-1847 рр.).
2. Економічна криза в Англії 1815-1816 р.р. Завершення промислового перевороту в Англії.
3. Внутрішня та зовнішня політика спрямована на розширення впливу Англії.

Тема 7. Тема Революції 1848-1849 рр. в Європі.

1. Революція у Франції і Друга республіка. Бонапартистський переворот 1851 р. та встановлення Другої імперії.
2. Революція в Німеччині.
3. Особливості революції в Італії. Проголошення республіки.
4. Революція в Австрії. Народне представництво.
5. Революція в Угорщині та проголошення незалежності.

Тема 8. Країни Європи в 50-60-ті рр. XIX ст. Франко-пруська війна 1870-1871 рр.

1. Соціально-економічний та політичний розвиток Англії та Франція в 50-60-ті рр. XIX ст.
2. Об'єднання Італії.
3. Об'єднання Німеччини.
4. Особливості розвитку Австрійської імперії.
5. Робітничий та соціалістичний рух в країнах Європи.
6. Причини франко-пруської війни. Робота дипломатичної служби Бісмарка. Перебіг воєнних дій 1870-1871 рр. Зміна характеру війни для воюючих країн.
7. Проголошення Третьої республіки. Перетворення суспільного життя. Паризька Комуна та її поразка. Уряд Національної оборони. Закінчення та наслідки війни.

Тема 9. США у першій половині XIX ст. Громадянська війна.

1. Розвиток США в першій половині XIX ст. Основні риси соціально-економічного розвитку. Рабство на Півдні. Складання двопартійної системи. Територіальна експансія.
2. А. Лінкольн і утворення Конфедерації південних штатів.
3. Початок громадянської війни. Періодизація війни 1861-1865 рр.
4. Реконструкція Півдня. Завершення громадянської війни.

Тема 10. Завершення формування індустріального суспільства (країни Європи та Америка наприкінці XIX - на початку XX ст.)

1. Німеччина в 1871-1914 рр. Створення Німецької імперії. Конституція 1871 р. Економічна і соціальна політика Бісмарка. Готська програма соціал-демократії. Вільгельм II. Перехід Німеччини до «світової політики».
2. Англія в 1870-1914 рр. Економічний розвиток. Втрати промислової та торговельної першості. Особливості розвитку робітничого руху в Англії.
3. Третя республіка у Франції. Особливості економічного розвитку. Конституція Третьої республіки. Внутрішня та зовнішня політика.
4. Завершення формування індустріального суспільства США в 1877-1914 рр. США в 1877-1914 рр.

Тема 11. Міжнародні відносини останньої третини XIX – початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.).

1. Посилення англо-німецьких протиріч. Міжнародні кризи і конфлікти початку XX ст. Балкани.
2. Гонка озброєнь. Утворення Антанти.
3. Причини і початок Першої світової війни.
4. План «Шліффена». «Бліцкриг». Стратегічні плани противників. Липнева криза 1914 року. Вступ у війну великих держав.
5. Бойові дії 1914 -1916р. Внутрішнє становище воюючих країн. Вступ у війну США.
6. Підсумки та наслідки Першої світової війни.

Тема 12. Особливості розвитку афро-азійських народів у нові часи.

Колоніалізм на Сході. Особливості „східного“ капіталізму.

1. Проблема періодизації нової історії Азії та Африки. Політична карта Сходу на початок нового часу.
2. Соціально-економічний і політичний розвиток країн Азії та Африки на початку XVII ст., особливості їх державного устрою. Дискусія про “азійський спосіб виробництва”.
3. Причини, що обумовили відставання країн Сходу від західних держав.
4. Криза східної системи і початок колоніальної експансії європейців. Форми і методи колоніальної експансії, її етапи.
5. Колоніалізм і традиційні структури східного суспільства. Работорівня та її вплив на долю народів Африканського континенту.

Тема 13. Загальна характеристика далекосхідної (конфуціанської) цивілізації. Японія у XVII – на початку XX ст.

1. Особливості розвитку країн конфуціанської цивілізації в нові часи (загальна характеристика).
2. Японія в XVII – XVIII ст. Ідеологія токугавської Японії. Синтоїзм і дзен-буддизм. Кодекс бусідо. Проникнення християнства, діяльність місіонерів. Політика “самоізоляції” та її наслідки.
3. Японія наприкінці XVIII – в 60-ті рр. XIX ст. Насильницьке “відкриття” Японії і політика капіталістичних держав. “Ансейські договори”. Російсько-японські відносини.
4. Японія в 70-ті рр. XIX – на початку XX ст. “Рух за свободу і народні права”. Утворення перших політичних партій. Конституція 1889 р.
5. Японія в роки Першої світової війни.

Тема 14. Корея у XVII – на початку XX ст.

1. Місце Кореї у далекосхідній цивілізації.
2. Особливості політичного та соціально- економічного розвитку. Рух Сірхак. Політика “самоізоляції”.
3. Корея у XIX ст. Повстання 1811 – 1812 рр. Початок агресії капіталістичних держав у Кореї. Політика уряду Тевонгуна (1863 – 1873 рр.).
4. Корея в останній третині XIX – на початку XX ст. Реформаторський рух 70-х – 80-х рр. і боротьба прокитайської та прояпонської орієнтацій. Селянське повстання 1893 – 1894 рр. та його наслідки.
5. Корея у планах Росії. Російсько-японська війна і встановлення японського протекторату в Кореї.
6. Анексія Кореї Японією. Японський колоніальний режим.

Тема 15. Китай у XVII – на початку XX ст.

1. Китай у XVII – XVIII ст. Китай на початок нового часу. Причини загострення кризи Мінської імперії. Завоювання Китаю маньчжурами і встановлення влади династії Цін. Конфуціанство, даосизм, буддизм.
2. Китай наприкінці XVIII – середині XIX ст. Економічне і політичне становище Цінської імперії. Селянська війна тайпінів. Вчення Хун Сюцюаня.

3. Китай у 70 – 90-ті рр. XIX ст. Кан Ювей і реформаторський рух. “Сто днів реформ”. Загострення суспільно-політичної ситуації в Китаї наприкінці XIX ст.
4. Китай на початку XX ст. Сінхайська революція 1911 – 1913 рр.

Тема 16. Загальна характеристика південно-східноазійської цивілізації (країни Південно-Східної Азії та Тихоокеанського регіону) у XVII – на початку XX ст. Держави Індокитайського п-ва.

1. Держави Індокитайського півострова у XVII – середині XIX ст.
2. Політична боротьба у В'єтнамі у 20 – 50-ті рр. XIX ст.
3. Лаос, Камбоджа в XVII – середині XIX ст.: політичний лад, соціально-економічний устрій, міжнародне становище.
4. Країни Південно-Східної Азії у др. пол. XIX- на поч. XXст.
5. Колоніальний розподіл Індокитайського півострова. Загарбання Францією В'єтнаму. Утворення “Індокитайського союзу”. Зародження буржуазно-національного руху.

Тема 17. Філіппіни у XVII-на початку XX ст. Індонезія у XVII – на початку XX ст.

1. Філіппіни в XVII – середині XIX ст. Іспанський колоніальний режим на Філіппінах у XVII ст.
2. Філіппіни в другій половині XIX – на початку XX ст. Особливості національного руху на Філіппінах. Хосе Рісаль. Національно- визвольна революція 1896 – 1898 рр. Філіппінська республіка. Американський колоніальний режим (1899 – 1916 рр.).
3. Культура країн Філіппінського архіпелагу в XVII – на початку XX ст.
4. Індонезія в XVII – середині XIX ст. Португальська і голландська агресія проти Індонезії і початок колоніальних загарбань. Індонезія в другій половині XIX – на початку XX ст.: Кризові явища в індонезійській економіці. Початок відміни системи “примусових культур”. Активна економічна політика США, Великої Британії в Індонезії.
5. Ачехська війна 1873-1913 рр. та її наслідки. Розподіл Індонезійського архіпелагу на сфери впливу між Голландією (Голландська Індія), Великою Британією (Саравак, Британське Північне Борнео), Португалією (о. Тімор), Німеччиною (частина Нової Гвінеї) в останній третині XIX ст.
6. Культура країн Індонезійського архіпелагу в XVII – на початку XX ст.

Тема 18. Загальна характеристика південноазійської цивілізації.

1. Індія у XVII - на початку XX ст. Особливості розвитку країн південноазійської цивілізації та місце Індії в ній. Імперія Великих Моголів у XVII – першій половині XVIII ст. Британське завоювання Індії (друга половина XVIII ст.). Велике сипайське повстання 1857 – 1859 рр. та його наслідки.
2. Буржуазні реформи в Британській Індії в 60 – 90-х рр. XIX ст. Британська Індія на початку XX ст.
3. Культура Індії нового часу.

Тема 19. Загальна характеристика мусульманської (арабо-турецько-перської) цивілізації. Світ ісламу: традиційна структура та її трансформація в період колоніалізму.

1. Особливості розвитку ісламської цивілізації у нові часи. Особливості ісламського цивілізаційно-культурного фундаменту, що визначив історичний розвиток країн регіону.
2. Моделі (варіанти) розвитку ісламського світу: Єгипет, Османська імперія, Іран, арабська периферія (Марокко, Туніс, Алжиру Магрибі; Ліван, Сирія, Палестина в Леванті; Йорданія, Йемен в Аравії), Лівія і країни Перської затоки, Кавказ і Середня Азія, Афганістан.
3. Відмінності шляхів розвитку, відношення традиції і модернізації.
4. Світ ісламу: традиційна структура та її трансформація в період колоніалізму.

Тема 20. Афганістан у XVII – на початку XX ст. Іран у XVII – на початку XX ст.

1. Особливості історичного розвитку Афганістану в XVII –XVIII ст. Утворення Ахмед-шахом Дурранійської держави та причини її розпаду.
2. "Нове об'єднання" афганських племен Дост-Мухаммедом (30 – 60-ті рр. XIX ст.). Афгано-англійські відносини. Перша (1838 – 1842 рр.) та друга (1878 – 1880 рр.) англо-афганські війни та їх наслідки. Афганістан у зовнішній політиці Російської імперії другої половини XIX ст.
3. Особливості соціально-економічного і суспільно-політичного розвитку Ірану в XVII – наприкінці XVIII ст. Встановлення влади Каджарів.
4. Міжнародне становище Ірану наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Боротьба за Іран. Російсько-перські війни та їх наслідки. Бабідські повстання 1848 – 1852 рр. Реформи Мірзи Тагі-Хана (1848-1851рр.).
5. Революційні події в Ірані 1905 – 1911 рр. та їх значення. Іран напередодні та в роки Першої світової війни.

Тема 21. Османська імперія у XVII – на початку XX ст.

1. Причини занепаду Османської імперії у другій половині XVII – XVIII ст.
2. Спроби модернізації Османської імперії. Реформи султанів Селіма III (1789 – 1807 рр.) і Махмуда II (1808 – 1839 рр.).
3. Танзиматські реформи (кінець 30-х – початок 70-х рр. XIX ст.) та їх наслідки. Перетворення Туреччини в напівколонію. Ліберально-конституційний рух 60 – 70-х рр. XIX ст. Товариство "нових османів". Режим "зулюму" (1878 – 1908 рр.) і зародження опозиційного молодотурецького руху. Створення організації "Єднання і прогрес" (1889 р.).
4. Османська імперія на початку XX ст. Молодотурецька революція 1908 – 1909 рр. та її наслідки. Внутрішня і зовнішня політика молодотурок (1909 – 1918 рр.). Причини розпаду Османської імперії.
5. Територія Османської імперії в Першу світову.

Тема 22. Арабські країни у нові часи (країни Аравійського півострова, Леванту, Магрибу).

1. Арабські країни на початок нового часу (загальна характеристика). Умови розвитку в складі Османської імперії.
2. Арабські держави Аравії напередодні і в період централізаційних процесів (XVII – остання третина XVIII ст.). Єгипет під владою Мухаммеда Алі (1805 – 1849 рр.) та після нього (друга половина XIX – початок XX ст.).
3. Країни Арабського Сходу (Машрік) у XIX – на початку XX ст.: основні етапи і тенденції розвитку.
4. Країни Арабського Заходу (Магриб) у XIX – на початку XX ст.: основні етапи і тенденції розвитку.
5. Арабські країни в роки Першої світової війни.

Тема 23. Загальна характеристика африканської моделі розвитку. Тропічна і Південна Африка у нові часи: трансформація традиційної структури в період колоніалізму.

1. Особливості розвитку “Чорної Африки” в нові часи. Народи і державні утворення Африки в XVII – на початку XIX ст.
2. Початок європейської колонізації Півдня Африки. Колонізація Тропічної, Південно-Західної та Східної Африки.
3. Ефіопія у другій половині XVIII – першій половині XIX ст. Завершення колоніального поділу Африки в останній третині XIX ст.
4. Тропічна і Південна Африка в період колоніалізму: трансформація традиційної структури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
1	2	3	4	5
Модуль 1. Нова історія країн Європи та Америки				
Тема 1. Вступ до курсу «Історія нового часу».	10	1	1	8
Тема 2. Країни Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.	10	1	1	8
Тема 3. Епоха просвітництва. Західноєвропейські держави в період модернізації.	11	2	2	7
Тема 4. Тема Англійські колонії в Північній Америці (XVII – XVIII ст.).	10	2	2	6
Тема 5. Французька революція кінця XVIII ст. Франція в роки Консульства і Першої імперії.	11	2	2	7
Тема 6. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Європи з 1815 по 1847 рр.	10	1	2	7
Тема 7. Тема Революції 1848-1849 рр. в Європі	10	1	2	7
Тема 8. Країни Європи в 50-60-ті рр. XIX ст. Франко-пруська війна 1870-1871 рр.	10	1	2	7

Тема 9. США у першій половині XIX ст. Громадянська війна.	10	1	2	7
Тема 10. Завершення формування індустріального суспільства (країни Європи та США наприкінці XIX - на початку XX ст.)	10	1	2	7
Тема 11. Міжнародні відносини останньої третини XIX – початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.).	10	1	2	7
Разом	112	14	20	78
Модуль 2. Нова історія країн Азії та Африки				
Тема 12. Особливості розвитку афро-азійських народів у нові часи. Колоніалізм на Сході. Особливості „східного“ капіталізму.	10	1	2	7
Тема 13. Загальна характеристика далекосхідної (конфуціанської) цивілізації. Японія у XVII – на початку XX ст.	10	1	2	7
Тема 14. Корея у XVII – на початку XX ст.	11	2	2	7
Тема 15. Китай у XVII – на початку XX ст.	11	1	4	6
Тема 16. Загальна характеристика південно-східноазійської цивілізації (країни Південно-Східної Азії та Тихоокеанського регіону) у XVII – на початку XX ст. Держави Індокитайського п-ва.	10	1	2	7
Тема 17. Філіппіни у XVII-на початку XX ст. Індонезія у XVII – на початку XX ст.	11	2	2	7
Тема 18. Загальна характеристика південноазійської цивілізації. Індія у XVII - на початку XX ст.	11	2	2	7
Тема 19. Загальна характеристика мусульманської (арабо-турецько- перської) цивілізації. Світ ісламу: традиційна структура та її трансформація в період колоніалізму.	11	2	2	7
Тема 20. Афганістан у XVII – на початку XX ст. Іран у XVII – на початку XX ст	11	2	2	7
Тема 21. Османська імперія у XVII – на початку XX ст.	11	2	2	7
Тема 22. Арабські країни у нові часи (країни Аравійського півострова, Леванту, Магрибу).	10	1	2	7
Тема 23. Загальна характеристика африканської моделі розвитку. Тропічна і Південна Африка у нові часи: трансформація традиційної структури в період колоніалізму.	11	1	4	6
Разом	128	18	28	82
Усього годин	240	32	48	160

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	К-ть год.
1.	Тема 1. Вступ до курсу «Історія нового часу».	1
2.	Тема 2. Країни Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.	1
3.	Тема 3. Епоха просвітництва. Західноєвропейські держави в період модернізації.	2
4.	Тема 4. Тема Англійські колонії в Північній Америці (XVII – XVIII ст.).	2
5.	Тема 5. Французька революція кінця XVIII ст. Франція в роки Консульства і Першої імперії.	2
6.	Тема 6. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Європи з 1815 по 1847 рр.	2
7.	Тема 7. Тема Революції 1848-1849 рр. в Європі	2

8.	Тема 8. Країни Європи в 50-60-ті рр. XIX ст. Франко-пруська війна 1870-1871 рр.	2
9.	Тема 9. США у першій половині XIX ст. Громадянська війна.	2
10.	Тема 10. Завершення формування індустріального суспільства (країн Європи та США наприкінці XIX - на початку XX ст.)	2
11.	Тема 11. Міжнародні відносини останньої третини XIX – початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.).	2
12.	Тема 12. Особливості розвитку афро-азійських народів у нові часи. Колоніалізм на Сході. Особливості „східного“ капіталізму.	2
13.	Тема 13. Загальна характеристика далекосхідної (конфуціанської) цивілізації. Японія у XVII – на початку XX ст.	2
14.	Тема 14. Корея у XVII – на початку XX ст.	2
15.	Тема 15. Китай у XVII – на початку XX ст.	4
16.	Тема 16. Загальна характеристика південно-східноазійської цивілізації (країни Південно-Східної Азії та Тихоокеанського регіону) у XVII – на початку XX ст. Держави Індокитайського п-ва.	2
17.	Тема 17. Філіппіни у XVII-на початку XX ст. Індонезія у XVII – на початку XX ст.	2
18.	Тема 18. Загальна характеристика південноазійської цивілізації. Індія у XVII - на початку XX ст.	2
19.	Тема 19. Загальна характеристика мусульманської (арабо-турецько-перської) цивілізації. Світ ісламу: традиційна структура та її трансформація в період колоніалізму.	2
20.	Тема 20. Афганістан у XVII – на початку XX ст. Іран у XVII – на початку XX ст.	2
21.	Тема 21. Османська імперія у XVII – на початку XX ст.	2
22.	Тема 22. Арабські країни у нові часи (країни Аравійського півострова, Леванту, Магірбу).	2
23.	Тема 23. Загальна характеристика африканської моделі розвитку. Тропічна і Південна Африка у нові часи: трансформація традиційної структури в період колоніалізму.	4
	Разом	48

6. Самостійна робота.

Для опанування матеріалу дисципліни «ІСТОРІЯ НОВОГО ЧАСУ» окрім лекційних, практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Опрацювання окремих розділів програми, які не розглядаються під час аудиторних занять.

№	Назва теми	К-ть год.
1	Тема 1. Вступ до курсу «Історія нового часу».	8
2	Тема 2. Країни Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.	8
3	Тема 3. Епоха просвітництва. Західноєвропейські держави в період модернізації.	7

4	Тема 4. Тема Англійські колонії в Північній Америці (XVII – XVIII ст.).	6
5	Тема 5. Французька революція кінця XVIII ст. Франція в роки Консульства і Першої імперії.	7
6	Тема 6. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток країн Європи з 1815 по 1847 рр.	7
7	Тема 7. Тема Революції 1848-1849 рр. в Європі	7
8	Тема 8. Країни Європи в 50-60-ті рр. XIX ст. Франко-пруська війна 1870-1871 рр.	7
9	Тема 9. США у першій половині XIX ст. Громадянська війна.	7
10	Тема 10. Завершення формування індустріального суспільства (країн Європи та США наприкінці XIX - на початку XX ст.)	7
11	Тема 11. Міжнародні відносини останньої третини XIX – початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.).	7
12	Тема 12. Особливості розвитку афро-азійських народів у нові часи. Колоніалізм на Сході. Особливості „східного“ капіталізму.	7
13	Тема 13. Загальна характеристика далекосхідної (конфуціанської) цивілізації. Японія у XVII – на початку XX ст.	7
14	Тема 14. Корея у XVII – на початку XX ст.	7
15	Тема 15. Китай у XVII – на початку XX ст.	6
16	Тема 16. Загальна характеристика південно-східноазійської цивілізації (країни Південно-Східної Азії та Тихоокеанського регіону) у XVII – на початку XX ст. Держави Індокитайського п-ва.	7
17	Тема 17. Філіппіни у XVII-на початку XX ст. Індонезія у XVII – на початку XX ст.	7
18	Тема 18. Загальна характеристика південноазійської цивілізації. Індія у XVII - на початку XX ст.	7
19	Тема 19. Загальна характеристика мусульманської (арабо-турецько-перської) цивілізації. Світ ісламу: традиційна структура та її трансформація в період колоніалізму.	7
20	Тема 20. Афганістан у XVII – на початку XX ст. Іран у XVII – на початку XX ст.	7
21	Тема 21. Османська імперія у XVII – на початку XX ст.	7
22	Тема 22. Арабські країни у нові часи (країни Аравійського півострова, Леванту, Магрибу).	7
23	Тема 23. Загальна характеристика африканської моделі розвитку. Тропічна і Південна Африка у нові часи: трансформація традиційної структури в період колоніалізму.	6
	Разом	160

7. Індивідуальні завдання.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти через індивідуально-спрямований розвиток їхніх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких складається на кафедрі і затверджується завідувачем кафедри.

До індивідуальних завдань можна віднести наступні види навчальної діяльності: написання рефератів, виконання проблемно-пошукових завдань, підготовка до виступів на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

7.1. Орієнтовна тематика рефератів.

1. Католицька церква і Великі географічні відкриття.
2. Географічні відкриття другої половини XVI і першої половини XVII ст.
3. Зародження капіталізму у Західній Європі в XVI в.
4. Формування колоніальних імперій.
5. Розвиток образотворчого мистецтва, архітектури, літератури, освіти, науки європейських країн XVI – XVII ст.
6. Позитивні та негативні наслідки «обміну Колумба».
8. Крах режиму протекторату та реставрація Стюартів.
9. Позитивні та негативні наслідки Англійської революції.
10. Промисловий переворот в Англії, його вплив на економічний, соціальний і політичний розвиток країни.
11. «Епоха Пальмерстона» як відображення колоніальної політики Великої
12. Британії.
13. Королева Вікторія та її взаємовідносини з політичними елітами країни.
14. Вчення Р. Оуена та його роль у британському робітничому русі.
15. Порівняльний аналіз політики консерваторів і лібералів стосовно Ірландії.
16. Франція в період імперії Б. Наполеона.
17. Військове мистецтво періоду Французької революції.
18. Внутрішня політика Директорії та Консульства: порівняльний аналіз.
19. Етапи в діяльності французького Конвенту.
20. Еволюція термінології Французької революції в історичній літературі.
21. Економічні та політичні особливості історичного розвитку Іспанії у XVIII ст.
22. Швеція у XVIII ст. економіка та суспільство.
23. Зовнішня політика Швеції у XVIII ст.
24. Культура Італії XVII–XVIII ст.
25. Культура Англії XVII–XVIII ст.
26. Культура Іспанії XVII–XVIII ст.
27. Культура Франції XVII–XVIII ст.
28. Складнощі демократії на початковому етапі США.
29. Дж. Вашингтон – політик, воєначальник, дипломат.
30. Історичний портрет А. Лінкольна.
31. Найбільші битви Громадянської війни у США.
32. «Доктрина Монро» та її вплив на Американський континент.
33. Становище афроамериканців під час Реконструкції Півдня.
34. Італія у полі зору Наполеона III.
35. Боротьба Японії за збереження режиму самоізоляції.
36. Японія за епохи системних буржуазних реформ (Уряд Мейджі).
37. Правління андонських Кімів у Кореї (1802-1863рр.)
38. Правління тевонгуна (принца-регента) Лі Ха Ина у Кореї. Боротьба за збереження режиму самоізоляції.
39. Розвиток корейської національної культури та XVIII ст.

40. Початковий етап зародження християнства у Кореї: проникнення та розвитку католицизму XVII-XIX ст.
41. Маньчжуро-китайська імперія за часів Юнчжен-Цяльлун.
42. Імперія Цин за часів «політики самопосилення».
43. Колоніальна експлуатація Індії Британією.
44. Завоювання Індії англійською Ост-Індською компанією. Розбудова та вдосконалення системи колоніальної експлуатації.
45. Афганістан у період правління Дост-Мухаммеда.
46. Європейські країни та Османська імперія: проблема вибудови стосунків.
47. Російсько-турецька війна 1877-1878 рр. та її наслідки.
48. Криза територіальної цілісності Османської імперії.
49. Ефіопія в боротьбі проти колоніальної експансії Італійського королівства
50. Колоніальне поневолення Африки європейцями.

7.2 Варіанти проблемно-пошукових завдань з «Історії нового часу»

1. Аграрний переворот в Англії, його наслідки для країни.
2. Франція в період консульства.
3. Зовнішня політика Б. Наполеона, її характер, цілі і завдання.
5. Причини кризи і падіння режиму Б. Наполеона.
6. Англійський і французький абсолютизм в період зростання кризи феодальної системи.
7. Пуританізм - ідеологія англійської буржуазної (пуританської) революції.
8. Основні етапи (періоди) англійської революції XVII ст. Політико-військове розташування сил на кожному етапі. Політичні програми, гасла.
9. Ідеологічні та політичні передумови підготовки національно-визвольного руху північноамериканських колоній проти англійського панування.
10. Загострення економічної, політичної і соціальної кризи у Франції напередодні буржуазної революції в кінці XVIII ст.
11. Державна, політична і військова роль у північноамериканській революції національних лідерів Джефферсона, Франкліна, Вашингтона, Т. Пейна.
12. Основні періоди французької буржуазної революції кінця XVIII ст. Політичні програми на кожному етапі.
13. Оголошення незалежності Північноамериканських колоній. Статті конфедерації про державний устрій колоній.
14. Франція в період якобінської диктатури. Причини кризи і падіння режиму якобінців.
15. Економічні та політичні особливості історичного розвитку Італії в I пол. XVIII ст.
16. Тридцятилітня війна. Періодизація, хід наслідки.
17. Велика Французька буржуазна революція кінця XVIII ст. історіографія питання.
18. Європейське завоювання та колонізація Латинської Америки.
19. Європейське просвітництво. Порівняльна характеристика (Англія, Франція, Італія).
20. Становище Німецьких земель після тридцятилітньої війни.
21. Бранденбурзько-пруська держава.

22. Конституція 1799 р. у Франції. Проблема влади і формування державного устрою.
23. Наполеонівські війни. Хронологія збройного протистояння.
24. Антифранцузькі коаліції. Учасники, завдання, результати.
25. Єгипетська експедиція Наполеона. Причини, хід, наслідки.
26. Становлення основ парламентаризму Швеції у XVIII ст.
27. Віна за іспанську спадщину.
28. «Цивільний кодекс Наполеона». Характеристика джерела.
29. Сутність стабілізаційних реформ у постсередньовічній Японії. Чому всі вони зазнали невдачі?
30. Відмова Японії від політики самоізоляції.
31. Цивілізаційна сутність Сацумської війни.
32. Корея за умов боротьби придворних клік. Реформи Йонджо.
33. Причини реформ, здійснюваних урядом тевонгуна. Дайте оцінку їхньої ефективності.
34. «Мирна держава» періоду Едо: Третій сьогунат і політика «ізоляції».
35. Суспільно-політичний устрій. Землеволодіння та землекористування імперії Великих Моголів.
36. Процес завершення формування територіальних меж Цинської імперії.
37. Державне життя Китаю в 17 – 18 ст.
38. Що таке «Земельна система небесної династії»? Характеристика внутрішнього устрою Тайпін тяньго.
39. Вплив поразки у франко-китайській (1884—1885) та японо-китайській (1894—1895) війнах на внутрішній устрій та міжнародний статус імперії Цин.
40. Специфіка напівколоніального поневолення Китаю на схилі постсередньовіччя.
41. Англо-французьке суперництво і початок колоніального поневолення Індії.
42. Особливості та зміна системи колоніальної експлуатації Індії у процесі її поневолення Британією.
43. Причини англо-сикхських війн та їх результати.
44. Завершення формування територіальних меж держави Афганістан.
41. Причини англо-афганських воєн епохи постсередньовіччя. Якими були їхні наслідки.
42. Причини початку кризи територіальної цілісності Османської імперії. Які території внаслідок означеної кризи здобули фактичну незалежність від Порти?
43. Чому європейська дипломатія називала Османську імперію «хворою людиною Європи»?
44. Сутність «єгипетських криз» XIX ст.
45. Як вплинуло спорудження Суецького каналу на долю Єгипетського хедівату?
46. Колоніальна політика європейських країн в Азії й Африці: спільні та відмінні риси.
47. Основні чинники успішної боротьби Ефіопії проти колоніальної експансії Італійського королівства.
48. Особливості колоніального поневолення Судану. Чому суданські постсередньовічні держави не змогли протистояти колоніальній експансії європейців?

49. Передумови колоніального поневолення Екваторіальної та Південної Африки.

50. Народи Екваторіальної та Південної Африки які найбільшою мірою чинили опір європейським колонізаторам?

8. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

словесні (розповідь, пояснення, лекція та їх різновиди);

наочні (показ та його різновиди: ілюстрування, демонстрування);

практичні (завдання, задачі та ін.);

методи контролю та самоконтролю (побіжне самоспостереження, усне опитування, практичні роботи і вправи, письмові роботи, тести).

8.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. Словесні методи навчання: бесіда, пояснення, розповідь, ознайомча лекція, лекція з елементами дискусії.

2. Робота з навчальним посібником тощо.

3. Наочні методи навчання: метод ілюстрування, метод демонстрування, спостереження.

4. Практичні методи навчання: практичні заняття у вигляді презентацій ідей, робота в Інтернет мережі; схем-опор, тез.

8.2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи формування пізнавальних інтересів (метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, опори на життєвий досвід, дискусії, диспути тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

8.3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: метод усного опитування, письмовий контроль, тестові методи перевірки знань, програмований контроль, залік, екзамен тощо.

Методи контролю.

На різноманітних етапах навчання використовуються різноманітні види контролю: попередній, поточний, тематичний, підсумковий, а також форми його організації.

Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з предмету чи розділу, який буде вивчатися.

Поточний контроль здійснюється в повсякденній роботі з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення прогалин у знаннях студентів.

Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, навчального року тощо.

За формами контроль поділяється на **індивідуальний, груповий і фронтальний.**

У навчальному процесі в різноманітних поєднаннях використовуються методи **усного, письмового, практичного, машинного контролю і самоконтролю** студентів.

Усне опитування здійснюється в індивідуальній і фронтальній формах.

Мета усного індивідуального контролю – виявлення вчителем знань, умінь і навичок окремих студентів. **Усний фронтальний контроль** (опитування) вимагає серії логічно пов'язаних між собою питань за невеликим обсягом матеріалу.

Письмовий контроль буває індивідуальним, коли окремим студентам пропонуються контрольні роботи.

Методи самоконтролю. Суттєвою особливістю сучасного етапу удосконалення самоконтролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу, уміння самостійно знаходити допущені помилки, неточності, а також спосіб усунення виявлених недоліків.

Поєднання різноманітних методів контролю отримало назву **комбінованого або щільного контролю**. Як правило, це поєднання усного і письмового опитування.

9. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, рубіжний та підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: 5 семестр (осінній) – залік, 6 семестр (весняний) – екзамен.

Рубіжний контроль успішності здобувачів вищої освіти проводиться під час проведення всіх видів аудиторних занять з усіх дисциплін в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру.

Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі: у формі заліку – складає 50 балів; у формі екзамену – складає 30 балів.

Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку заліково-екзаменаційної сесії. Оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи. В такому разі виставлення оцінки підсумкового семестрового контролю не передбачає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти на заліку. У разі, якщо сума рейтингових балів менша ніж 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю, здобувач вищої освіти виконує на останньому за розкладом занятті залікову контрольну роботу. За бажанням, здобувач вищої освіти має право на виконання залікової контрольної роботи з метою підвищення кількості балів, які були набрані ним протягом семестру.

Оцінку підсумкового **семестрового контролю у формі екзамену** становить сума балів за результатами рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового екзамену. Загальна кількість балів, виділених на проведення семестрового екзамену робочою програмою навчальної дисципліни, складає 40 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на екзамені, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною

шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно»). Контроль проводиться за результатами виконаних індивідуальних, тестових, та контрольних завдань, а також за результатами відвідуваності занять.

Критерії оцінки заліку, іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання

завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90–100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82–89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74–81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64–73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60–63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35–59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1–34

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Історія України модерної доби»
5 семестр**

Поточне тестування та самостійна робота														Всього
Змістовий модуль 1														
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	100
6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	10	

6 семестр

Поточне тестування та самостійна робота																		Екзамен	Всього
Змістовий модуль 2																			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	40	100
2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	10		

T1, T2, T3... – навчальні тижні

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ <http://surl.li/akirth>

10. Методичне забезпечення.

Включає навчально-методичний комплекс з дисципліни, рекомендована обов'язкова та додаткова література, конспект лекцій, методичні вказівки до виконання практичних робіт. Наповнення відповідного розділу в системі Moodle.

11. Рекомендовані джерела та література.

Базова.

1. Баран З.А., Качараба С.П., Сіромський Р.Б., Чума Б.П. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.): Навч. Посібник. К., 2015. URL: <http://surl.li/knbbrj>
2. Безродний Є.Ф., Уткін О.І. Історія політичних вчень: Навч. посібник. К., 2006. 432 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bezrodnyi_Yevhen/Istoriia_politychnykh_vchen.pdf
3. Гончар Б.М., Мордвінцев В.М., Слюсаренко А.Г., Стельмах С.П. Всесвітня історія: Навч. посібник. 2-ге вид. К., 2014. 895 с. URL: <https://buklib.net/books/22040/>
4. Брусиловська О.І. Історія міжнародних відносин 1640-1914 рр.: Навч.-метод. посібник. Одеса, 2005. 112 с. URL: <http://surl.li/oxnrno>
5. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. Л.О. Зашкільняка. Л., 2001. 658 с.
6. Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. XVII – 60-ті роки XIX століття: Підручник / За ред. Б.М. Гончара. К., 2013.
7. Панкова, Є.В. Історія Європи: навч. Посібник. К. : Альтерпрес, 2007. 351с.
8. Опанасюк В.В. Історія світових релігій. Формування догматики та культури : навч. посіб. Суми :СумДУ, 2013. 110 с. URL: <https://buklib.net/books/37681/>

Додаткова

9. Башлер Ж. Нарис загальної історії / Пер. з фр. К, 2005. 392 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Baechler_Jean/Narys_zahalnoi_istorii.pdf
10. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV-XVIII ст. / Пер. з фр. – Т.1-3. К., 1979. Том 1: Структура повсякденності: можливе і неможливе. <http://surl.li/ucuaai>
11. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К., 2005.
12. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. К., 2001. 1463 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
13. Джеджора О. Історія європейської цивілізації. – Ч.1. До кінця XVIII століття. Л., 1999.
14. Історія держави і права зарубіжних країн. (Середні віки та ранній Новий час): Навч. посібник / За ред. Б.Й. Тищика. Л., 2006.
15. Історія європейської ментальності / За ред. П. Дінцельбахера / Пер. з нім. Л., 2004.

16. Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу : практикум для студентів іст. факультету /уклад. Богдана Сипко. Львів : Левада, 2023 . Ч. 2 : Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу. 2023. 280 с.
17. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.): Курс лекцій: Навч. посібник / В. Яровий, П. Рудяков, В. Шумило та ін. К., 2001. 632 с. <http://surl.li/frvjju>
18. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV – початку ХХІ століть: Навч. посібник / За ред. Ю.А. Горбаня. К., 2012. 435 с. URL: <http://surl.li/okadnj>
19. Кривошея І., Барвинок О. Історія Великої Британії. К., КНТ. 2019.
20. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти / Пер. з англ. 2-ге вид. К., 2011.
21. Морис Я. Чому Захід панує – натепер. Оповіді з історії та що з них впливає щодо майбутнього. К., 2014.
22. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки (1492–1918 рр.): хронологія подій : навчально-методичний посібник / авт.-укл. О. С. Акунін ; Навч.-наук. інститут історії та права МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв : Іліон, 2013. 604 с. URL: <http://surl.li/wnpkzy>
23. Орлова Т.В. Всесвітня історія. Історія цивілізацій: Навч. посібник. К., 2012. URL: <http://surl.li/xxofac> <http://surl.li/itsduv>
24. Орлова Т.В. Історія сучасного світу (ХV-ХХІ ст.): Навч. посібник. К., 2008. 552с.
25. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навч. посібник. 2-ге вид. К., 1999. 358 с.
26. Панкова Є.В. Історія Європи. Навчальний посібник. К.: «Видавництво Дельта». – 2007. - 280 с.
27. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (ХVІ – початок ХХ ст.). Підручник. К.: ВЦ Академія, 2012. 376 с
28. Практикум з курсу “Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу”. Для студентів історичного факультету. Частина перша./Укладач З. Баран. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. 176 с. URL: <http://surl.li/oaxfnn>
29. Практикум з курсу «Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу.» Для студентів історичного факультету. Друга частина. Укладач Богдана Сипко Б. Львів: Видавництво «Левада», 2023. 281 с. URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/praktykum-Sypko-hotovyy.pdf>
30. Рубель В.А. Історія цивілізацій Доколумбової Америки: Навч. посібник. К., 2005.
31. Сергійчук І.М. Китай у нові та новітні часи: Практикум. Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 329 с.
32. Сокирська В.В. Нова історія країн Європи та Америки. Частина І-ІІ. Навчальний посібник. Умань. 2013. 65 с.
33. Тіндалл Д. Б., Шай Д. Е. Історія Америки (6-те видання) / Джордж Бравн Тіндалл, Дейвід Е. Шай. / Пер. з англ. : Л.Притула, Г. Сташків, О.Щур. – Львів : Літопис, 2010. 904 с.
34. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. К., 2017. 488 с.

35. Фергюсон Н. Імперія: Як Британія вплинула на сучасний світ. Київ: Наш формат, 2020. 424 с.
36. Хижняк І. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648- 1918): Підручник для студ. вищ. навч. закл. К., 2009. 224 с. URL: <http://surl.li/apvpar>
37. Ямпольська Л.М. Нова історія країн Азії та Африки (XVII-початок XX ст.). Навчально-методичний комплекс для студентів історичного факультету. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. 142 с.

Інформаційні ресурси

- <http://surl.li/obvleq> – Електронна бібліотека «УКРАЇНІКА»
- <http://litopys.org.ua/links/inmaps.htm> – Історичні мапи
- <http://chtyvo.org.ua/> – Читиво. Електронна бібліотека
- <http://exlibris.org.ua/> – Українська електронна бібліотека
- <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка
- <http://litopys.kiev.ua/> – Літописи, історія, культура
- <http://www.cossackdom.com/> – Козацтво XV – XXI ст.
- <http://litopys.org.ua/> – Ізборник: Історія України IX— VIII ст. Першоджерела та інтерпретації
- <http://www.history.org.ua/> – Інститут історії України НАН України
- <http://www.info-library.com.ua/> – Електронна бібліотека підручників
- <https://www.deepl.com/uk/translator> - Deepl (перекладач)
- <https://historytimelines.co/> - застосунок «History Timelines»